EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 5.7.2018.
COM(2018) 516 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par dalībvalstu "saistībām par uzticamu statistiku", ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 11. marta Regulu (EK) Nr. 223/2009

1. IEVADS

1.1. Regula (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku

Šā ziņojuma juridiskais pamats ir Regula (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku[1] un jo īpaši tās 11. panta 4. punkts, kurā ir noteikts, ka

"Komisija veic dalībvalstu saistību regulāru uzraudzību, pamatojoties uz dalībvalstu iesūtītajiem gada pārskatiem, un šīs saistības tiek vajadzības gadījumā atjauninātas.

Ja līdz 2017. gada 9. jūnijam saistības nav publicētas, dalībvalsts iesniedz Komisijai progresa ziņojumu par Prakses kodeksa īstenošanu un dara to publiski pieejamu, kā arī attiecīgā gadījumā ziņo par to, kas paveikts saistību izveidē. Minētos progresa ziņojumus regulāri atjaunina vismaz reizi divos gados pēc to sākotnējās publicēšanas.

Komisija par publicētajām saistībām un attiecīgā gadījumā par progresa ziņojumiem informē Eiropas Parlamentu un Padomi līdz 2018. gada 9. jūnijam un pēc tam reizi divos gados."

Šis ziņojums ir pirmais ziņojums, kas sagatavots saskaņā ar iepriekšminēto noteikumu.

1.2. Vēsturiska informācija

(a) Eiropas Statistikas prakses kodekss

Eiropas Statistikas prakses kodekss[2] nosaka standartu Eiropas statistikas izstrādei, sagatavošanai un izplatīšanai. Tā pamatā ir Eiropas Statistikas sistēmā (ESS) ietvertā statistikas kvalitātes definīcija, un tas attiecas uz institucionālās vides visām attiecīgajām jomām, statistikas sagatavošanas procesiem un Eiropas oficiālās statistikas rezultātiem. Saistību kontekstā vissvarīgākā joma ir institucionālā vide, jo institucionālie un organizatoriskie faktori būtiski ietekmē to, cik efektīva un uzticama ir statistikas iestāde, kura izstrādā, sagatavo un izplata Eiropas statistiku.

Eiropas Statistikas prakses kodeksu Statistikas programmu komiteja apstiprināja 2005. gada 24. februārī. Eiropas Statistikas sistēmas komiteja (ESSK) to pārskatīja 2011. gada 28. septembrī un vēlreiz 2017. gada 16. novembrī. Kopā ar Prakses kodeksa jauno versiju ESSK 2011. gadā apstiprināja Kvalitātes nodrošināšanas ietvaru. Šis ietvars sniedz norādes par to, kā īstenot Eiropas Statistikas prakses kodeksu.

Kodekss ir ESS vienotā kvalitātes ietvara pamats, un ESS statistikas iestādes ir apņēmušas to ievērot. Lai pārbaudītu atbilstību Prakses kodeksam, tika ieviesta sistemātiska salīdzinošā izvērtēšana, un progress tiek uzraudzīts gada pārskatos, kurus sniedz Eiropas Statistikas sistēmas komitejai. Tas, cik svarīgi ir ievērot Prakses kodeksu, tika papildus uzsvērts, kad ESSK 2016. gada septembrī pieņēma kvalitātes deklarāciju.

Eurostat uzrauga Eiropas Statistikas prakses kodeksa ievērošanu, veicot salīdzinošo izvērtēšanu. Izvērtēšanas pirmā kārta noritēja no 2006. līdz 2008. gadam, un to veica, lai novērtētu, vai Valsts statistikas institūts (VSI) ievēro Prakses kodeksa 1.–6. un 15. principu. Salīdzinošās izvērtēšanas otrā kārta notika no 2013. līdz 2015. gadam; tā aptvēra visus 15 Prakses kodeksa principus un attiecās gan uz VSI, gan citām valstu statistikas iestādēm. *Eurostat* katru gadu līdz 2019. gada beigām turpinās uzraudzīt uzlabošanas pasākumus, kas

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienu Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, *Euratom*, ar ko nodibina Eiropas Kopienu Statistikas programmu komiteju (OV L 87, 31.3.2009., 164. lpp.).

[2] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-32-11-955

izrietēja no šīs otrās kārtas, un līdz tam laikam visiem attiecīgajiem pasākumiem vajadzētu būt īstenotiem. Abu izvērtēšanas kārtu gaitā tika vērtēts arī *Eurostat*, uz kuru attiecas Eiropas Statistikas pārvaldības konsultatīvās padomes (ESPKP) paralēla uzraudzība.

Komisija (*Eurostat*) sagatavo ikgadējos uzraudzības ziņojumus par to, kā VSI ievēro Prakses kodeksu. ESPKP gada pārskats attiecas uz progresu, kas panākts Eiropas Statistikas sistēmā kopumā un jo īpaši *Eurostat*. Ikgadējās uzraudzības rezultāti ir daļa no ES statistikas vispārējā novērtējuma, ko sniedz rudens *ECOFIN* padomei. Komisija ziņoja Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Statistikas prakses kodeksa īstenošanu un par koordinēšanu ar ESS 2008. gadā[3] un tad atkal 2016. gadā[4].

(b) Saistības par uzticamu statistiku

Ar koncepciju "saistības par uzticamu statistiku" ("saistības") Komisija pirmo reizi iepazīstināja 2011. gada 15. aprīļa paziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei "Uzticama kvalitātes pārvaldība Eiropas statistikā"[5]. Saistības bija paredzētas kā līdzeklis, lai valstu valdībām liktu uzņemties atbildību par valsts atbilstības līmeni Eiropas Statistikas prakses kodeksam, tādējādi izveidojot iepriekš trūkstošo saiti starp Prakses kodeksu un valdībām. Saistību pievienotā vērtība patiesi bija nodrošināt saiti ar valdību un tādējādi — ar Prakses kodeksā ietverto statistikas principu institucionālajiem aspektiem, kurus statistikas iestādes pašas parasti nevarēja kontrolēt. Minētajā paziņojumā Komisija arī ierosināja, ka būtu jāpārskata Regulas (EK) Nr. 223/2009 tiesiskais regulējums un tajā jāievieš saistības kā viens no pasākumiem, lai stiprinātu sabiedrības uzticēšanos Eiropas statistikai. Padome atbalstīja nodomu ieviest saistības un pārskatīt Regulu (EK) Nr. 223/2009.

Pirms pieņemt priekšlikumu grozīt Regulu (EK) Nr. 223/2009, Komisija plaši iesaistīja dalībvalstis apspriešanā par saistību iespējamo formu. Priekšlikuma paskaidrojuma rakstā ir atsauce uz 2011. gada paziņojumu un ierosinājums izstrādāt saistības, "lai valstu valdības apzinātos savu nozīmi oficiālās statistikas ticamības nodrošināšanā, respektējot VSI neatkarību, un savu līdzatbildību par šādas ticamības nodrošināšanu".

Komisija (*Eurostat*) un dalībvalstis 2015. gadā turpināja apspriešanās ESS ietvaros ar mērķi nodrošināt Regulā (EK) Nr. 223/2009 minēto instrumentu un veicinošo faktoru, tādu kā Saistības par uzticamu statistiku, efektivitāti un lietderību.

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 11. panta 3. punktu saistības ir instruments, ar kuru "cenšas sasniegt mērķi nodrošināt sabiedrības uzticēšanos Eiropas statistikai un panākt progresu Prakses kodeksā ietverto statistikas jomā piemērojamo principu īstenošanā" un kas ir jānosaka gan dalībvalstīm, gan Komisijai. Grozošās Regulas (ES) Nr. 2015/759[6] 17. apsvērumā arī ir norādīts, ka saistībās "būtu jāiekļauj konkrēti pasākumi, ko minētās dalībvalsts valdība veiks, lai uzlabotu vai ievērotu Prakses kodeksa īstenošanas nosacījumus".

2. PĀRSKATS PAR SAISTĪBĀM PAR UZTICAMĪBU UN DALĪBVALSTU ZIŅOJUMI

2.1. Saistību forma

Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 11. pantu dalībvalstīm ir jāizveido un jāpublicē saistības par uzticamu statistiku vai vismaz jānosūta Komisijai un jāpublicē progresa ziņojums

[3] COM (2008) 621 galīgā redakcija, 7.10.2008.: 2008. gada Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par prakses kodeksa īstenošanu.

[4] COM (2016) 114 final, 7.3.2016.: Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Statistikas prakses kodeksa īstenošanu un koordinēšanu ar Eiropas Statistikas sistēmu.

[5] COM (2011) 211.

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/759 (2015. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku (OV L 123,19.5.2015., 90. lpp.).

par Prakses kodeksa īstenošanu un to, kas paveikts saistību izveidē. Tā kā regulā nav noteikumu attiecībā uz saistību formu, dalībvalstis var brīvi izvēlēties kādu no dažādām iespējām ar nosacījumu, ka ar valdības saistībām nodrošināt apstākļus augstas kvalitātes statistikai tiek sasniegts mērķis vairot sabiedrības uzticēšanos.

Saskaņā ar šo nosacījumu saistību par uzticamu statistiku koncepcija var būt ļoti noderīgs rīks neatkarīgi no tā, vai dalībvalsts izvēlas "atsevišķas" saistības, izskaidro, kur šīs saistības ir atrodamas valsts tiesību aktos, vai nosūta progresa ziņojumu. Izvēloties jebkuru no šīm iespējām, var sasniegt mērķi vairot valdības informētību par Prakses kodeksu un neatkarīgu statistikas datu nozīmi.

Attiecībā uz pieeju saistību formai dalībvalstis var iedalīt divās galvenajās grupās: tajās, kas ir izveidojušas "atsevišķas" saistības, un tajās, kas paziņojušas, ka par saistībām ir uzskatāmi konkrēti to tiesību aktu punkti. Dažas valstis, kas pieder otrajai grupai, ir paziņojušas, ka tās nav iecerējušas veidot "atsevišķas" saistības, bet citas norādījušas, ka tās tomēr paredz to darīt.

2.2. "Atsevišķas" saistības par uzticamību

Līdz šim "atsevišķas" saistības par uzticamību, kas norādītas hronoloģiskā secībā, ir publicētas šādās dalībvalstīs.

Grieķija. Grieķijas saistības par uzticamu statistiku[7] 2012. gada 29. februārī parakstīja Grieķijas premjerministrs un Eiropas Komisijas loceklis, kas ir atbildīgs par nodokļu politiku un muitas savienību, revīziju un krāpšanas apkarošanu. Tās bija pirmās saistības, kas tika paziņotas, pat pirms vēl Komisija pieņēma priekšlikumu grozīt Regulu (EK) Nr. 223/2009. Grieķijas saistības ir īpašas arī tāpēc, ka tās ar parakstu apliecināja Eiropas Komisijas loceklis. Tās ietver valdības svinīgu apņemšanos apvienojumā ar konkrētiem pasākumiem, jo īpaši attiecībā uz grozījumiem Statistikas likumā, kas tika pievienots pielikumā. Grieķijas valdība par šo pasākumu īstenošanu ziņo Komisijai (*Eurostat*).

Zviedrija. Saistības par uzticamu statistiku[8] tika izklāstītas Likumā par Zviedrijas valdības budžetu 2017. gadam. Pēc tam tās arī tika publicētas Zviedrijas Statistikas institūta tīmekļa vietnē. Likumā valdība apraksta savu apņemšanos radīt uzticamu statistiku un uzskaita pasākumus, ko tā veic, lai uzlabotu statistiskās sistēmas koordinēšanu un kvalitātes pēckontroli. Likumā arī precizēta Zviedrijas Statistikas institūta atbildība par koordinēšanu un noteikti veicamie kvalitātes kontroles pasākumi.

Slovēnija. Slovēnijas valdība saistības par uzticamu statistiku[9] pieņēma 2017. gada 5. janvārī. Pēc tam kopā ar satura kopsavilkumu tās tika publicētas Slovēnijas Statistikas institūta tīmekļa vietnē. Saistības ir pamatotas ar faktu, ka Slovēnijā atbilstošu institucionālo vidi oficiālās statistikas ieviešanai nodrošina, īstenojot profesionālās neatkarības, resursu pietiekamības, datu vākšanas pilnvaru, statistikas datu konfidencialitātes, neatkarības un objektivitātes principus, kas noteikti valsts Statistikas likumā.

---

7 http://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474 (dokuments pieejams tikai angļu valodā).

8 http://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf un http://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/ (dokuments pieejams tikai zviedru valodā). Sk. arī 28. un 29. lpp. publikācijā *Official Statistics of Sweden– Annual report 2017* http://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf (saistību apraksts pieejams angļu valodā).

9 http://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458 (dokuments pieejams tikai angļu un slovēņu valodā).

Īrija. Īrijas saistības par uzticamu statistiku[10] Īrijas valdība pieņēma 2017. gada 30. maijā, un pēc tam tās tika publicētas Īrijas Statistikas institūta tīmekļa vietnē. Atsaucoties uz Regulu (EK) Nr. 223/2009 un valsts Statistikas likumu, Īrijas valdība atzīst, ka neatkarīgi, objektīvi un uzticami statistikas dati ir svarīgi kā sabiedrisks labums, atzīst oficiālās statistikas lomu informētības nodrošināšanā efektīvās debatēs un lēmumu pieņemšanā valdībā, uzņēmumos un sabiedrībā un augstu vērtē Valsts statistikas pārvaldes lomu Īrijas Statistikas sistēmas stratēģiskā virziena noteikšanā.

Beļģija. Padomdevēja komiteja 2017. gada 31. maijā apstiprināja Beļģijas saistības par uzticamību[11], un pēc tam tās tika publicētas Beļģijas Federālā statistikas institūta tīmekļa vietnē. Uzņemoties saistības par uzticamu statistiku, federālā valdība un reģionu un kopienu valdības apņēmās darīt visu, kas ir to spēkos, lai garantētu pamatprincipu ievērošanu un valsts statistikas augstu kvalitāti.

Rumānija. Rumānijas valdība pieņēma Rumānijas saistības par uzticamību 2017. gada 9. jūnija sanāksmē[12]. Tajās ir ietverta Rumānijas valdības stingra apņemšanās garantēt un aizsargāt Valsts statistikas institūta un citu oficiālās statistikas veidotāju profesionālo neatkarību un garantēt Valsts statistikas institūta priekšsēdētāja tiesības un pienākumu pildīt profesionālos un vadības uzdevumus, kas saistīti ar valsts oficiālās statistikas sagatavošanu.

Malta. Maltas valdības vārdā premjerministrs 2018. gada 17. maijā parakstīja saistības par uzticamu statistiku[13]. Maltas valdība atzina, ka Eiropas statistika tiek izstrādāta, sagatavota un izplatīta atbilstoši principiem, kas izklāstīti Līguma par Eiropas Savienības darbību 338. pantā un Regulā (EK) Nr. 223/2009, un augstu vērtē Maltas statistikas iestādes valdes un Valsts statistikas biroja lomu Maltas Statistikas sistēmas stratēģiskā virziena un turpmākās attīstības noteikšanā. Turklāt tā apņēmās turpināt garantēt Maltas Valsts statistikas biroja profesionālo neatkarību, atbalstīt to Prakses kodeksa īstenošanas nosacījumu uzturēšanā un uzlabošanā un nodrošināt apstākļus, lai Valsts statistikas birojs varētu piekļūt datiem no administratīviem un citiem avotiem nolūkā izstrādāt un sagatavot augstas kvalitātes statistikas datus visās jomās, vienlaikus mazinot atbildīgo personu, mājsaimniecību un uzņēmumu slogu.
Izveidotās "atsevišķās" saistības ir ļoti atšķirīgas formas, satura un teksta garuma ziņā. Tas pilnībā atbilst mērķim ņemt vērā valstu statistikas sistēmu īpašās iezīmes. Var novērot arī to, ka, lai gan pašreizējās saistībās pastāv dažādība, tās ir smēlušās iedvesmu no iepriekšējām saistībām, kā arī no diviem iespējamiem paraugiem, ko Komisija (*Eurostat*) piedāvāja 2012. gadā.

Viens parauga elements ir apņemšanās izveidot "saistības par uzticamu statistiku", ja tiek apzinātas attiecīgas vajadzības pēc uzlabojumiem.

Šajā saistībā jāpiezīmē, ka divas kandidātvalstis — Albānija un Melnkalne — nesen ir izveidojušas "atsevišķas" saistības par uzticamību, kas liecina, ka šādas saistības ir atzītas par paraugpraksi ārpus Eiropas Savienības pašreizējām robežām.

---

10 http://cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf (dokuments pieejams tikai angļu valodā).

11 https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (dokuments pieejams tikai angļu, franču, vācu un holandiešu valodā).

12 http://www.insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (dokuments pieejams tikai rumāņu valodā).

13 https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx un https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (dokuments pieejams tikai angļu valodā).

2.3. Valstu tiesību akti, kas ir uzskatāmi par saistībām

Piecpadsmit dalībvalstis savos ziņojumos ir norādījušas, ka dažos to tiesību aktu punktos ir paredzēts izveidot saistības par uzticamu statistiku. Tāpēc dažas no tām ir paziņojušas, ka tās neveidos "atsevišķas" saistības. Lielākā daļa šo piecpadsmit valstu ir skaidri norādījušas konkrētos pantus, kas ir uzskatāmi par to saistībām, un sniegušas papildu skaidrojumus.

Arī tas ir iespējams risinājums saistību izveidei, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Vissvarīgākais ir, lai attiecīgajos tiesību aktos būtu ietverts saistību politiskais elements, kā tas vislabāk aprakstīts grozošās Regulas (EK) Nr. 2015/759 17. apsvērumā.

Regulas 17. apsvērumā ir izskaidrots pamatojums saistību ieviešanai Regulā (EK) Nr. 223/2009 un sniegtas turpmākas norādes par to izveidi un saturu. Tajā ir izskaidrots, ka saistībās jāiekļauj politisks elements ("..konkrēti pasākumi, ko minētās dalībvalsts valdība veiks.."). Dekrētlikumā, ko pieņem valdība, pašā par sevi var būt nodrošināts pietiekams politiskais elements, savukārt valsts statistikas likums, ko pieņem parlaments, var būt nepietiekams.

Dialogā ar dalībvalstīm, kuras izvēlējušās šo iespēju, Komisija novēroja, ka kopš juridiska pienākuma ieviešanas uzņemties saistības par uzticamību valdības ir sākušas daudz labāk apzināties savu atbildību par statistikas kvalitāti. To var secināt no paziņotajām diskusijām par saistībām starp valsts statistikas institūtu un valdību attiecīgajās dalībvalstīs.

Turpinot dialogu, Komisija vērtēs, vai attiecīgie juridiskie noteikumi ir piemēroti, lai uzlabotu vai saglabātu nosacījumus Prakses kodeksa īstenošanai. Aspekti, kas šajā saistībā jāņem vērā, ir tas, vai noteikumos ir skaidri noteikts, ka būtu jāizveido sistēmas augstas kvalitātes nodrošināšanai vai uzraudzībai, un vai tās efektīvi papildina uzlabošanas pasākumi un pašnovērtēšana. Nozīme var būt arī attiecīgo tiesību aktu pieņemšanas procedūrai, jo īpaši, ja tā padara acīmredzamu valsts valdības atbalstu.

Vēl viens svarīgs aspekts ir tas, ka tiesību aktos nostiprinātajām saistībām vajadzētu būt pievienotajai vērtībai, kas pārsniedz pašā tiesību aktā noteikto. Saistības nav domātas kā tikai solījumi ievērot tiesību aktus, un šādiem solījumiem nebūs vēlamās ietekmes uz sabiedrības uzticības saglabāšanu Eiropas statistikai.

2.4. Dalībvalstu ziņojumi

Regulas (EK) Nr. 223/2009 11. panta 4. punktā ir noteikts, ka Komisijai ir jāveic dalībvalstu saistību regulāra uzraudzība, pamatojoties uz dalībvalstu iesūtītajiem gada pārskatiem, un šīs saistības tiek vajadzības gadījumā atjauninātas. Ja līdz 2017. gada 9. jūnijam saistības nav publicētas, attiecīgā dalībvalsts iesniedz Komisijai progresa ziņojumu par Prakses kodeksa īstenošanu un attiecīgā gadījumā ziņo par to, kas paveikts saistību izveidē. Minēties progresa ziņojumi ir jāpublicē un reizi divos gados jāatjaunina.

Visas dalībvalstis ir ziņojušas Komisijai (*Eurostat*) par saistībām saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 223/2009 11. panta 4. punktu. To sešu dalībvalstu ziņojumos, kuras nav pieņēmušas "atsevišķas" saistības, nedz arī iekļāvušas saistības savos tiesību aktos, lielākoties ir atstāta iespēja nākotnē izveidot saistības.

Paralēli ziņojumiem par Eiropas Statistikas prakses kodeksa īstenošanu lielākā daļa dalībvalstu ziņoja par uzlabošanas pasākumiem, saskaņā ar kuriem dalībvalstis katru gadu janvārī ziņo Komisijai (*Eurostat*) par darbībām, ko tās veikušas, lai sekotu līdzi salīdzinošās izvērtēšanas procesam. Salīdzinošās izvērtēšanas ziņojuma attiecīgā daļa arī ir jāpublisko, lai to varētu izmantot kā progresa ziņojumu par saistībām.

(a) Norises, par kurām visbiežāk ziņo dalībvalstis

Daudzas dalībvalstis ziņoja, ka tās ir iekļāvušas valsts statistikas tiesību aktos īpašus pantus par saistībām. Piemēram, tās iekļāva skaidras juridiskas saistības sagatavot un izplatīt augstas kvalitātes oficiālo statistiku. Citas ziņoja, ka ir iekļāvušas īpašus noteikumus par valsts statistiķa statusu, statistikas neatkarību un VSI koordinējošo lomu attiecībā uz oficiālo statistiku.

Ziņojumos arī bija minēts, ka tiesību aktos ir iestrādāta skaidra procedūra Prakses kodeksa ieviešanai oficiālās statistikas sistēmā un apņemšanās izstrādāt oficiālo statistiku atbilstoši Eiropas statistikas prakses kodeksam, lai saglabātu sabiedrības uzticēšanos oficiālajai statistikai.

Dažas dalībvalstis ziņoja, ka joprojām notiek tiesību aktu par statistiku pārskatīšanas process, lai iekļautu tajos noteikumus, kas atspoguļo izmaiņas, kuras izriet no Regulas (EK) Nr. 223/2009 pārskatīšanas, un jo īpaši saistības.

(b) Piemēri, kas raksturo ievērojamas vai tipiskas norises

Tā kā dalībvalstu ziņojumu sīks apraksts nav šā ziņojuma darbības jomā, turpmāk minētie piemēri var raksturot ievērojamas vai tipiskas norises, ko izraisījušas saistības (un, iespējams, citi notikumi).

Dānija. Pārskatītajam likumam par statistiku ir jāstājas spēkā 2018. gada 1. jūlijā. Tajā ir īpaši noteikumi par valsts statistiķa statusu, statistikas neatkarību un VSI koordinējošo lomu attiecībā uz oficiālo statistiku. Tajā arī ir skaidra procedūra Prakses kodeksa ieviešanai oficiālās statistikas sistēmā.

Spānija. Likumā par 2018. gada statistikas programmu tika iekļauts īpašs pants par saistībām, kurā ir nepārprotama atsauce uz Regulā (EK) Nr. 223/2009 un Eiropas Statistikas prakses kodeksā ietvertajiem kvalitātes principiem kā elementiem, kas ir nepieciešami, lai saglabātu sabiedrības uzticēšanos valsts vajadzībām sagatavotajai statistikai. Papildus tam tika publicēts 2018. gada programmas satura kopsavilkums, kurā ir atsauce uz saistībām.

Latvija. 2016. gada 1. janvārī stājās spēkā jauns likums par statistiku, kurā risināti vairāki svarīgi Prakses kodeksa principi. Piemēram, tajā ir atkārtoti apstiprināta un nostiprināta VSI neatkarība, Prakses kodeksa ievērošana padarīta par juridisku pienākumu un ieviestas izmaiņas institucionālajā vidē. Ziņojumā ir uzsvērts, ka, ierosinot likumu, pamatojoties uz pašu iniciatīvas tiesībām, valdība pauda politisku atbalstu Prakses kodeksa principiem.

Lietuva. Sagatavotajā likuma projektā, ko valdība apstiprināja 2018. gada 10. janvārī, tieši atsaucoties uz Regulu (EK) Nr. 223/2009 un Eiropas Statistikas prakses kodeksu, ir noteikti oficiālās statistikas principi, tādi kā profesionālā neatkarība, neatkarība un objektivitāte, statistikas konfidencialitāte un resursu pietiekamība. Tajā arī ir ļoti skaidri noteikts, ka ģenerāldirektoram un VSI kopumā ir jābūt profesionālā ziņā neatkarīgam.

Slovākija. "Atsevišķo" saistību teksta izstrāde ir pabeigta, un tas ir sagatavots apspriešanai ar Slovākijas valdību.

3. KOPSAVILKUMS UN PERSPEKTĪVAS

Saistību par uzticamību kā instrumenta ieviešana, lai nodrošinātu sabiedrības uzticēšanos Eiropas statistikai un atbalstītu Prakses kodeksā izklāstīto statistikas principu īstenošanu, ir palielinājusi dalībvalstu valdību informētību par to ieguldījuma nozīmi sabiedrības uzticības saglabāšanā un uzlabošanā oficiālajai statistikai.

Visas dalībvalstis ir pienācīgi paziņojušas Komisijai par savām darbībām un sasniegumiem attiecībā uz saistībām. Lai gan septiņas valstis jau ir izveidojušas "atsevišķas" saistības,

piecpadsmit paziņoja, kuri tiesību akti ietver to valdības saistības, un septiņas ir iesniegušas nepieciešamos ziņojumus. Ar tām dalībvalstīm, kuras paziņoja, ka to tiesību aktos ir izveidotas saistības par uzticamu statistiku, Komisija (*Eurostat*) turpinās dialogu par nepieciešamo politisko elementu. Dažas valstis arī ziņoja, ka to valdībās notiek "atsevišķu" saistību veidošanas process.

Apkopojot iepriekš minēto, var apgalvot, ka dalībvalstis plaši atzīst saistību par uzticamību koncepciju un veic pasākumus, lai īstenotu savu saistību pievienoto vērtību, izveidojot vai uzlabojot institucionālo saiti starp savu valdību un Eiropas Statistikas prakses kodeksu. Sagaidāms, ka tā rezultātā radītajām papildu garantijām attiecībā uz augstas kvalitātes oficiālo statistiku būs vēlamā ietekme sabiedrības uzticības stiprināšanā.

Joprojām būs svarīgi pasākumi sabiedrības uzticības saglabāšanai un palielināšanai Eiropas statistikai. ESS dalībniekiem, pildot uzdevumu nodrošināt visiem pieejamu neatkarīgu augstas kvalitātes informāciju par ekonomiku un sabiedrību, atbilstoši Eiropas Statistikas prakses kodeksa principiem ir jāsazinās ar lietotājiem. Saistību par uzticamu statistiku instruments apvienojumā ar pastāvīgu uzraudzību, ko veic Komisija (*Eurostat*), būs ieguldījums ESS dalībnieku daudzveidīgajos centienos saglabāt un uzlabot sabiedrības uzticēšanos oficiālajai statistikai. Sagaidāms, ka šīs saistības turpinās pārliecināt plašu sabiedrību, ka valstu statistikas institūti saņem pilnu valdības atbalstu to centienos nodrošināt augstas kvalitātes statistiku.